

VORM

UITGAVE VAN DE VAKBOND LEERKRACHTEN ARUBA

JAARGANG 3 NUMMER 7 SEPTEMBER 1972

Van de Redactie

Het zal u allen niet ontgaan zijn dat de inzenddatum voor kopy afgelopen maand erg krap was gesteld, maar uiteraard hebt u de reden daarvan wel begrepen, n.l. dat wij graag zo snel mogelijk de normale verschijningsdatum van rond de 16de weer willen gaan aanhouden. Hopelijk heeft nu ook de RPC weer gelegenheid een artikeltje te leveren, al dan niet voor de inzenddatum. Een beetje begrip van de kant van andere vakbondsfunctionarissen zou de redactie wel zeer op prijs stellen.

In dit nummer vindt u naast de mededelingen van ons hoofdbestuur een verslag van de basissektie, die blijkbaar ook nog

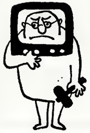
bestaat en nu zelfs iets van zich laat horen. In aansluiting op onze artikelen van enige nummers geleden over de zaakvakken vonden wij voor u in „Uitleg" een artikel over „Sociale wereldoriëntatie, Nieuwe zienswijze op geschiedenis en aardrijkskunde", en als een soort nagekomen hulde aan onze 4 M.O.-handenarbeiders een artikel „Beeldende vorming fundamenteel voor de opvoeding". Tenslotte om ons te bezinnen op het allereerste begin van de aan onze zorgen toevertrouwde jeugd en op de grote Zwitserse geleerde Jean Piaget, een artikel „Zuigeling en peuter: Geen „Ik" toch egocentrisch". Een zeer lezenswaardig artikel naar onze mening al merken de collega's aan Havo en Mavo daar niet zo veel meer van.

Vlak voor het ter perse gaan van dit nummer bereikte ons het bericht dat de moeder van collega en oud VLA-penningmeester Ben Coffie overleden is. De redactie wil Ben en zijn familie van harte sterkte wensen in deze moeilijke tijd. Moge Ben's moeder in vrede rusten.

Kopy voor het oktobernummer graag vóór 29 september bij de redactie.

Hoofdredacteur •

Van het Hoofdbestuur

• In de buitengewone algemene ledenvergadering van de VLA hebben de leden hun vertrouwen uitgesproken in het bestuursbeleid tijdens de recente ANAAB-Fesinastaking. Het hoofdbestuur dankt de leden voor dit vertrouwen en hoopt — geruggesteund door daadwerkelijke belangstelling en steun — verder te gaan. Zoals de voorzitter in zijn openingswoord op bedoelde vergadering het formuleerde: „Het hoofdbestuur doet een beroep op alle leden en vooral ook op alle functionarissen (sectiebesturen, contactpersonen en commissieleden) om zich maximaal in te zetten voor de verdere uitbouw van de VLA".

• De voorzitter van de PDC i.o. de heer G. H. A. F. Sertons heeft onlangs in de hoofdbestuursvergadering medegedeeld dat uit de veelheid van plannen, die in het maartnummer van Vorm gepubliceerd werden, enkele punten worden gelicht en in een andere vorm zullen worden gegoten. Vóór zijn a.s. vertrek naar Nederland zal hij trachten een team van enige praktijkmensen bijeen te krijgen, om samen met de BBO-LOM-commissie en de werkgroep van hoofden van het BO een en ander vorm te geven.

De gedachten gaan uit naar een schoolbegeleidingsdienst, het samenstellen van basisschool-toetsen en projecten met een leer- en leermiddelenpakket zoals tapes, films en ander aanschouwelijkheidsmateriaal. Er bestaat behoefte aan enthousiaste collega's, die hun kunde en bevindingen op didactisch gebied willen delen en via de nieuwe opzet van de PDC i.o. willen doorgeven aan collega's.

Gedacht wordt ook aan die soort begeleiding die door mej. Nicoline Bislip thans zeer enthousiast en succesvol wordt gegeven aan de bij-

Het hoofdbestuur van de Vakbond Leerkrachten Aruba roept alle leden op voor de

ALGEMENE LEDENVERGADERING

op

donderdag 26 oktober 1972

in

CULTUREEL CENTRUM ARUBA

om 8 uur p.m.

AGENDA :

1. Opening
2. Notulen
3. Correspondentie
4. Mededelingen, o.a. over de bezoldiging en overurentoelage
5. Statutenwijziging
6. Bestuursvoorstellen over nieuwe begrotingsposten
7. Rondvraag
8. Sluiting

(Indien om 8 uur geen quorum aanwezig is, wordt de vergadering verdaagd tot 8.30 p.m.)

HET BESTUUR

scholing van de kleuterleidsters B tot leerkrachten voor klas 1 en 2 van het BO. De wens voor een volledig PDC zoals op Curaçao en in vele plaatsen in Nederland blijft nog steeds: een goed geoutilleerde ruimte voor bijeenkomsten en archief, methodes, testen, leermiddelen, aanschouwelijksheidsmateriaal, literatuur, enz. en begeleiding van een team van psycholoog, testassistente en administrateur. Hopelijk, met als start de boven voorgestelde schoolbegeleiding door enthousiaste praktijkmensen, een wens, waarvan de vervulling in de naaste toekomst liggen kan.

- Voor gegevens over de stand van zaken betreffende de bezoldigingsregeling verwijzen wij naar een apart artikel van de voorzitter van de VLA, de heer P. E. Croes, elders in dit blad.
- Op het onlangs gehouden Fesina-congres (8-9-10 september) zijn vele nuttige zaken besproken. Ook het VLA-hoofdbestuur was vertegenwoordigd en is betrokken geweest bij diverse activiteiten in het programma. Zo werd een bijdrage geleverd in het stakingsfondsreglement, het huishoudelijk reglement en de voorbereidingscommissie.
- Voor de contactcommissie voor het onderwijs (Whitfieldaccoord) welke binnenkort opnieuw geïnstalleerd zal worden, worden vier personen voorgedragen n.l. de heren P. E. Croes, Drs. A. F. Vogelzang, J. van Dijk en Ir. J. Kuiper. Van de kant van de overheid zullen zitting nemen de heren Arends en Thijssen (Onderwijszaken) en de heer Tromp (Departement).
- Het hoofdbestuur heeft een brief verzonden aan het bestuurscollege van Aruba, waarin nogmaals nieuwe argumenten zijn aangevoerd om te komen tot een schoolpsychologische dienst op Aruba.
- Het hoofdbestuur heeft voorts een brief verzonden aan de Inspectie van het Onderwijs om te informeren waarom het rekenexperiment is gestopt.
- Om het contact tussen hoofdbestuur en leden te verstevigen, zullen in de naaste toekomst enige contactbijeenkomsten worden belegd. Op 28 september a.s. om 8 uur p.m. worden in de kleine zaal van het CCA alle nieuwe leden (nieuw uitgekomenen en afgestudeerden van de APA) uitgenodigd voor een informele bijeenkomst met het VLA-hoofdbestuur. Op 12 oktober a.s. wederom om 8 uur p.m. in het CCA komen hoofdbestuur, sektiebesturen en contactpersonen informeel bij elkaar, o.m. om te spreken over kadervorming en doorlichting van de bondsstructuur.

Op 26 oktober a.s. zal dan de tweede algemene ledenvergadering worden gehouden, waarbij weer verschillende zaken aan de leden ter bespreking en goedkeuring zullen worden voorgelegd.

- Het hoofdbestuur wil de sektiebesturen nogmaals wijzen op de noodzakelijke doorstroming van nieuws naar en van de leden. Vaak komt de mondelinge toelichting op de notulen van de hoofdbestuursvergaderingen niet verder dan het sektiebestuur. Het is echter de bedoeling dat ook de contactpersonen zoveel en zo vaak mogelijk worden ingelicht, waardoor er een regelmatige informatie naar de leden komt. Volgens de weg terug krijgt het hoofdbestuur weer nieuws van en over de leden.
- De Rechts-Positie-Commissie (RPC) zal voortaan geen zitting meer houden op de laatste vrijdag van de maand in het ANAAB-VLA-kantoor. Gebleken is dat de leden veelal buiten dit spreekuur om infor-

matie wordt gevraagd. Vanaf heden zijn de leden te bereiken bij hun thuis:
De heer K. Norder, Spaans Lagoenweg 15, tel. 7191.
De heer J. Klein, Brazil 23, tel. 7255.
In **dringende gevallen:** resp. Julianaschool, tel. 1459, en John Wesley-college, tel. 5612.

Van de Sekties

Sektie B.O.

Notulen Bestuursvergadering Sectie Basisonderwijs
23-8-72, Anaab-gebouw

1. **Opening**
   Aanwezig: Tjin-Kam-Jet, Croes, Betram, Oplaat, Ras, Weustink.
   De agenda wordt mondeling bekend gemaakt:
   1. mededelingen, 2. verslag HB-verg., 3. Herverdeling rayons, 4. plannen, 5. nieuwe verg., 6. rondvraag, 7. sluiting.
2. **Mededelingen.**
   a. verslag verg. 16-8-72.
   b. verslag contactverg. andere secties op 21-8-72.
   De gezamenlijke secties zijn van plan met een motie van vertrouwen in het HB te komen, indien de situatie op de A.L.V. dit vereist.
   e. betr. de eventuele toetreding van mej. Fingal tot het sectiebestuur.
3. **Verslag HB-verg.**
   Besproken wordt:
   de voorgenomen statuten- en h.h. reglementswijziging
   terugstorten van het ontvangen voorschot door de secties
   controle leden- en contributielijsten
   plannen voor contributievereenvoudiging
   inleveren van kopie voor de Vorm (ma. 14-8)
   richtlijnen voor de sectiepenningmeesters
4. **Herverdeling rayons**
   RAS: Paulus - Kukwisa - Heilig Hart - Antonius - Christus Koning - Michaël.
   WEUSTINK: Don Bosco - Filomena - Theresia - Irene - Maria Regina - Benilde.
   BETRAM: Andrews - Zinzendorf - Tarcisius - Fatima - Rosario - Rosa.
   OPLAAT: Wilhelmina - Pius X - Beatrix - Dominicus - Mon Plaisir - Margriet.
   CROES: Martinus - Maria Goretti - Tanki Leendert - Aloysius - Anna - St. Jozef.

TJIN: Macuarima - St. Jan - Maria - Pieter Boer - Franciscus - Bon Bini.
Uitleg taak bestuursleden t.e.v. hun rayon.
Vergadering met contactpersonen: voor de e.v. bestuursvergadering. Controle ledenlijsten, waarbij introductie van het nieuwe formulier en het mutatie-briefje.

5. **Plannen toekomst**
Onderwijsdag: medio november. Onderwerp: iets wat direct met de school te maken heeft: problemen, knelpunten, b.v.: gezagsverhoudingen - leerkracht - inspectie - onderwijszaken - schoolbestuur - ouders.
INTERVIEW voor de Vorm: Ras - Weustink - Liesting, kan als voorbereiding dienen voor de onderwijsdag.
Men denkt o.a. aan een forum waarin de diverse instanties deel nemen. Simultaanprogramma's, zodat ieder een eigen keuze kan maken.
FILMS: TeleAruba: negatief, mag niet aan anderen uitlenen, Lago: na afspraak bezoek door delegatie uit het bestuur, Filmdienst: catalogi van Quant ontvangen. Deze wil medewerking verlenen om films uit Nederland te krijgen, Cult. en Opv.: moet nog bezocht worden.
Opm.: onderzoeken wat op Curaçao te krijgen is, o.a. bij de Amerikaanse ambassade.
Om de onderwijsdag te bespreken wordt een nieuwe vergadering uitgeschreven voor woensdag 30 augustus a.s. De bestuursleden komen dan met min of meer uitgewerkte plannen. Vergadering: huize Tjin-Kam-Jet, aanvang 19.30 uur.
INFORMATIECENTRA: via hoofdenvereniging onderzoeken of er nog lege lokalen zijn.
FILMVERTONING PER RAYON: start via de B.A.L.

6. **Rondvraag**
Eerste interview: Peterson.

„Centenkwesties"

Er bestaan grote misverstanden met betrekking tot bepaalde „centenkwesties", getuige de vele opmerkingen die tegen het bestuur gemaakt worden over deze zaken. Sommige leden vragen waarom zij geen **nabetaling** hebben gehad in augustus j.l. en of deze betaling in september plaats zal vinden. Hoewel het bestuur denkt, de leden voldoende geïnformeerd te hebben, wil het om verdere misverstanden te voorkomen nogmaals alles duidelijk stellen.

De nabetaling die men hier op het oog heeft is die nabetaling die moet plaatsvinden i.v.m. de bezoldigingsregeling 1971, die in moest gaan op 1 juli 1971. Deze regeling is nog niet in het Georganiseerd Overleg behandeld; trouwens deze regeling is nog niet eens aangeboden aan de GOOP-leden.

De verwachting is echter dat de aanbieding zeer binnenkort zal plaatsvinden. Als voornaamste reden van vertraging in de aanbieding kan opgegeven worden het feit, dat de VLC op Curaçao bij de be-

eindiging van de staking toegezegd kreeg van de landsregering (die het hogere toezicht uitoefent op de beslissingen van de bestuurscolleges) dat zij erop toe zal zien dat de bezoldigingsregelingen 1971 voor Aruba en Curaçao identiek zullen zijn, zowel bij de aanbieding als bij de afkondiging. Deze toezegging hield in dat er overleg gepleegd diende te worden tussen de B.C.s van Aruba en Curaçao. Dit overleg is nu afgelopen en daarom kunnen wij nu de verwachting uitspreken dat de aanbieding nu binnenkort zal plaatsvinden.

Wanneer het Georganiseerd Overleg deze schalen behandeld heeft en advies heeft ingediend, moet er weer contact tussen de twee B.C.s komen. Wanneer deze twee instanties overeenstemming hebben bereikt t.a.v. de definitieve bezoldigingsregeling kan deze afgekondigd worden.

Hierna pas beginnen de berekeningen i.v.m. de nabetalingen. Het bedrag van de nabetaling is dus een bedrag dat gelijk is aan de te weinig ontvangen bezoldiging over de periode 1 juli 1971 tot het moment van de afkondiging.

Conclusie:

Er kan **geen** nabetaling plaats vinden vóór de bezoldigingsregeling 1971 afgekondigd is.

Over nabetaling gesproken; u hebt recht op een tweede nabetaling, n.l. die i.v.m. de invoering van de indexclausule, ingaande 1 juli 1972. Sinds die datum worden de bezoldigingen namelijk op 1 juli jaarlijks aangepast aan de hand van de gestegen kosten van levensonderhoud. Het percentage van de aanpassing per 1 juli ultimo moet formeel nog vastgesteld worden in het Georganiseerd Overleg.

Zodra deze vaststelling van het percentage achter de rug is (en de bezoldigingsregel 1971 afgekondigd), kunnen de allernieuwste schalen opgesteld worden (geldend tot 1 juli 1973). In verband hiermede kunt U **weer** een nabetaling verwachten, n.l. het te weinig ontvangene tussen 1 juli 1972 en het moment van vaststelling van het percentage van de verhoging van de kosten van levensonderhoud.

En dan hebben we het nog niet gehad over de veelbesproken „Petronia-uitkering", wat een uitkering is over de periode 1 juli 1970 tot 1 juli 1971. We veronderstellen dat de ontwikkelingen met betrekking tot deze uitkering, — gezien de ruchtbaarheid die hieraan gegeven is de laatste tijd, — wel ieder lid bekend is.

Nu we het toch over de „centen" hebben, kunnen we ook zeggen dat de leerkrachten die het afgelopen schooljaar overuren „gedraaid"

hebben een „kachi-kachi" (financieel voordeel **hier)** te wachten staat. De nieuwe „overurenregeling" die onlangs is vastgesteld, krijgt een terugwerkende kracht tot 1 augustus 1971.

De berekeningen moeten nog gemaakt worden en de vraag rijst of het verstandig is nu deze berekeningen uit te voeren, terwijl straks wanneer de bezoldigingsregeling 1971 rond is, er weer een berekening gemaakt moet worden omdat de basisbedragen waarvan uitgegaan is bij de eerste berekening verhoogd zijn in de regeling 1971.

Zij, die overuren hebben gegeven gedurende het afgelopen schooljaar, hebben recht op een nabetaling, **echter** het moment van uitbetaling daarvan is nu nog niet bekend.

Wij hopen dat na deze uitleg de misverstanden m.b.t. deze zaak uit de wereld geholpen zijn.

Ten overvloede merken wij hier op dat deze betalingen voor **alle** leerkrachten gelden, leden en niet-leden van de VLA.

P. E. CROES, voorzitter VLA •

VLAG, BLAZOEN EN DEVIES GEVRAAGD

Het hoofdbestuur doet een beroep op creatieve en inventieve leden van de VLA om zich te bezinnen op het ontwerpen van een vlag, een blazoen en een devies voor de VLA. Wie ontwerpt zoiets? Het hoofdbestuur zal uw creativiteit gaarne tegemoet zien.

OPROEP OPROEP OPROEP

Denkt u aan de contactbijeenkomsten op

26 september - nieuwe leden
12 oktober - sektiebesturen en contactpersonen
26 oktober - U ook

Kort verslag van het Fesinacongres van 8, 9, en 10 september 1972

Vrijdagavond was de officiële opening in Bolivariana. Helaas was alleen het dagelijks bestuur van ons er. Als gastsprekers traden op pastoor Erkamp en de heren Raven, Ames, Lopez en Koenze. Ceremoniemeesters waren de heren Diaz en Baron Strijdhaftig. De heer Richardson hield zijn jaarrede. Er werden vele bemoedigende woorden gezegd over „nog jong zijn" en „samenwerken".

Zaterdag kregen we veel papieren met verslagen over de afgelopen twee — en de plannen voor de komende twee jaren. Het financieel verslag kon door een ter plaatse benoemde kascommissie ook worden

goedgekeurd. Vervolgens werden de congresgangers verdeeld over werkcommissies: politiek, bondsstructuur, enquête, werkplan. De overkoepelende bond zal in de komende tijd straffer worden georganiseerd, het financiële beleid strakker worden gevoerd, een betere informatiestroom zal worden gecreëerd en het kader wordt opgeleid.

Zondag werden de rapporten van de werkgroepen in een plenaire zitting besproken.

Het huishoudelijk reglement en het Fesina-stakingsreglement, gemaakt door 2 VLA- en 2 Beba-leden, werden geaccepteerd, elke deelbond zal zich over deze werkstukken dienen te buigen. De begroting die op te weinig informatie was opgesteld wordt in de volgende Fesinaraad-bijeenkomst besproken. De VLA protesteerde zo nu en dan tegen wat al te felle bewoordingen en met succes of minstens een aantekening. Er is een veel sterker bestuur dan in de vorige periode, waarin zelfs drie dames zitting hebben, een bestuur dat in staat is tot en bereid om te werken. We gingen met niet al te grote verwachtingen naar het Centro Educativo, maar het moet ons van het hart dat het een zeer interessant, menselijk en goed weekend is geworden, waarin nu eens niet alleen over salarisverhoging werd gesproken, maar ook in positieve zin verstandig, genuanceerd en kritisch over wel zeer vele problemen van onze Arubaanse gemeenschap terwijl er voortdurend, ernstig en eerlijk naar oplossingen werd gezocht. Er werd niet geredeneerd met de vuist op tafel maar met hoofd en hart. Een eindverslag bereikt binnenkort alle bonden. Enkele items uit de vele die ter tafel kwamen zijn in bonte rij: vakbondsstructuur, vakbondsvrijheid en onafhankelijkheid o.a. door een verantwoorde eigen financiële politiek, eigen cultuur en de uitbouw daarvan, verbetering van de levensomstandigheden en niet door meer geld maar door betere sociale voorzieningen en zekerheid als vrije geneeskundige verzorging en een beter prijsbeleid en betere voorlichting over het huishoudbudget o.a., emancipatie van de vrouw (Wat dat betreft heeft de Fesina, getuige het hier beschreven congres een primeur in de Latijns-Amerikaanse hemisphere: een man heeft geen vrouw nodig om te kunnen slaan of die zijn schoenen poetst maar een kameraad, een klankbord, een gelijke die naast hem staat en met wie hij kan werken en praten en leven), positie van de jeugd, autonomie, vakbondskadervorming met congres, seminar en cursus om vervolgens de leden op niveau te brengen en te leren voor zichzelf te denken, informatie te

verwerken en te oordelen in alle voorkomende situaties, een soort basisplan voor een collectieve arbeidsovereenkomst, eenheid in de vakbondswereld met wel kritiek op oprichting en financieel beleid en ledenwerving en officiële vertegenwoordiging en werkwijze van drie bepaalde bonden, werkgelegenheid, voorlichting over en reclame voor de bond op het voortgezet onderwijs, een eigen blad met objectieve informatie in stencilvorm (niet te duur).

De VLA mag blij zijn dat wij als hoofdarbeiders staan naast onze makkers of ze nu blue- of white-collared zijn. Een werknemer heeft alleen stem bij solidariteit van zijn soortgenoten. Het VLA-bestuur hoopt dat al onze leden voor de volle 100% achter dit statement staan, zodat de eenheid van het Arubaanse vakbondswezen weer wat dichterbij is gekomen. Elk dient zich in te zetten voor de ander naar vermogen.

Drs. A. F. Vogelzang,

Zuigeling en peuter: Geen 'IK', toch egocentrisch

In het Koninklijk Instituut van de Tropen te Amsterdam overhandigde Z.K.H. Prins Bernhard 7 juni j.l. aan de Zwitserse geleerde Jean Piaget de Erasmusprijs 1972. Bij die gelegenheid hield de minister van onderwijs en wetenschappen, mr. C. van Veen, een rede waarin hij de grote verdiensten van Piaget als ontwikkelingspsycholoog belichtte.

Op verzoek van de redactie schreef drs. A. van Meerten sr. onderstaand artikel over Piaget's inzichten over de ontwikkeling van het kind. Hij beperkte zich daarbij tot een aantal zaken die voor iedereen begrijpelijk en vooral invoelbaar zijn.

Voor het wiegekind moet de wereld wel een vaag en diffuus veld zijn waarin objecten komen en gaan zonder verwijzingskader. Wat er plaats heeft meldt zich onder de noemer van de onmiddellijke dreiging of onder die van de onmiddellijke bevrediging van behoeften. Maar reeds snel kunnen er verbindingen tussen twee steeds opeenvolgende gebeurtenissen ontstaan, een relatie die volkomen subjectief is. Het warme bad kan betekenen dat vervolgens sinaasappelsap wordt gedronken. De plaats waar het kind wordt gebaad en de kamer waar hij zijn smakelijke drankje ontvangt worden verbonden op het

Het hoofdbestuur van de Vakbond Leerkrachten Aruba nodigt hierbij
ALLE SEKTIEBESTUREN EN ALLE CONTACTPERSONEN
uit voor een gespreksavond op donderdag 12 oktober
om 8 uur p.m. in de kleine zaak van het C.C.A.

niveau van zeer persoonlijke relevantie, maar zoiets als een lokale relatie tussen de beide ruimten bestaat zeker niet. Voor de volwassene is het allerminst gemakkelijk te begrijpen, want ofschoon bij het wiegekind alles betrokken schijnt op de persoonlijke behoeften, wensen en ervaringen (we hebben er nu eenmaal geen goede woorden voor), is er geen echt IK. Er is wel honger en natheid en een warme — onderdompeling — gevolgd — door — vruchtensap, alles tezamen in één context met de — bekende — persoon — en — plaats. Maar er is geen: 'Ik heb honger, Ik ben nat, Ik proef een lekker drankje'. Er is geen **ik,** totdat een Ik (Ikzelf) opgekomen is uit de totale chaos van de ervaring. Men zou kunnen zeggen dat de gehele wereld nat is en honger heeft, of door een speld wordt gestoken, omdat ik en de rest van de wereld tot nu toe één zijn.

Het is begrijpelijk dat Piaget voor deze primaire 'houding' die we uit bepaalde feiten af kunnen leiden en die verder door intuïtie wordt verkregen, de term egocentrisme gebruikt. Hij verwijst daarmee naar de isolatie van het kind **binnen** zijn eigen ervaring vóór hij een soort **ik** heeft of een wereld kent die apart bestaat van zijn eigen prille existentie.

Het merkwaardige is wel dat de egocentrische houding nimmer geheel verdwijnt. Niettegenstaande de hogere vormen van ontwikkeling die de normale mens bereikt, klinkt de melodie waarop we om ons zelf heen kunnen cirkelen, soms vaag, soms heel duidelijk tot de buitenwereld, in casu onze soortgenoten, door. Door opvoeding en biologische rijping ontwikkelt de mens zich **ook** tot andere, hogere niveaus, maar voor het zover is moet er heel wat gebeuren. **Egocentrisme** uit zich ook in de **monoloog** van veel peuters en kleuters.

Het kind spreekt, maar het heeft klaarblijkelijk niet de bedoeling door de ander begrepen te worden of minstens te worden verstaan, in de **collectieve monoloog** zien we dit verschijnsel bij een aantal kinderen tegelijk optreden. Ook dit fenomeen kunnen we extrapoleren naar het levensterrein van de volwassenen, maar we zullen er geen rhetorische vragen aan verbinden. Die afwezigheid van differentiatie tussen het ik en de wereld is voor het nog jonge kind geen taai ongerief, geen oorzaak van ontluistering en schuldgevoelens die de volwassene besluipen als de communicatie faalt. Het niet kunnen vatten van de 'twee-heid' van het bestaan, de confrontatie met ,de ander', kortom het **adualisme** (Piaget's term) is voor het kind geen probleem.

Het oplossen van dit **adualisme,** het weggroeien uit de egocentrische zijnswijze, het luisteren bv. naar de ander, de primaire 'Begegnung', kortom de **aanpassing** (adaptation) valt volgens Piaget in twee duidelijk verschillende vormen uiteen: de **assimitatie** en de **accommo-**

Het hoofdbestuur van de Vakbond Leerkrachten Aruba nodigt hierbij

ALLE NIEUWE LEDEN

uit voor een bijeenkomst op donderdag 28 september 8 uur p.m. in de kleine zaal van het C.C.A.

datie. In de eerste vervormt het kind de ervaringen uit de buitenwereld zodanig dat ze 'passen' in zijn eigen **schema's.** De accomodatie is echter meer op de werkelijkheid gericht: het kind komt er toe — en dat is een enorme sprong naar het echt menselijke — zijn eigen schemata te veranderen door de feiten onder ogen te zien. Beide vormen eisen een soort psychische behendigheid, die (alweer) niet vreemd is aan de meeste volwassenen.

Veroorzaking: hoe kòmt dat?

De aangepaste houding moet tot op zekere hoogte bereikt zijn voor de mens iets begrijpen kan van causaliteit, van de veroorzaking. Piaget ziet reeds in de **animistische** fase iets schemeren van het dóór hebben van oorzaak en gevolg: stoffelijke objecten, om het even of het gaat om levende of dode, worden door het kind als bezield aanvaard. Animistisch-causaal denken komt impliciet voor als de peuter meelijden toont met het autootje waar iemand op getrapt heeft. Zegt het kind dat het autootje zo'n pijn heeft dan geeft hij expliciet blijk van animisme. Een tweede fase in de ontdekking van oorzaak en gevolg ziet Piaget in het **artificialisme,** volgens welk alle gebeurtenissen worden veroorzaakt door een met menselijke eigenschappen toegeruste 'eenheid'. In de kinderlijke taal kan die eenheid een meervoudige vorm hebben: 'ze'. ('Waarom maken ze onweer?'). Op nog hoger plan ligt het **naturalisme:** het kind aanvaardt onpersoonlijke krachten als oorzaak, inclusief een deel van het menselijk gedrag.

Logisch denken

Een overeenkomstige reeks van fasen heeft Piaget ook ontworpen voor de ontwikkeling van het **logisch denken,** dat volgens hem reeds begint in het **sensu-motorische** stadium van de periode van het wiegekind, als alle gedrag nog afkomstig heet te zijn van externe prikkels. Omstreeks het tweede levensjaar ontwikkelt het kind een aantal **waarnemingsconstanten** die de basis vormen voor het denken en de taal (een kopje om uit te drinken blijft een kopje, ongeacht de kleur, de vorm en de grootte). Deze **perceptuele constanten** betekenen een eerste ordening van het kinderlijk milieu en als we niet tot deze **constantie** zouden geraken, dan zouden we niet kunnen hopen om tot iets te komen dat op menselijk denken lijkt. Tussen het tweede en het zevende jaar ontwikkelt zich het **pre-operationeel** denken: tijd, ruimte en causaliteit gaan steeds groter wordende rol spelen.

Toch blijft een groot deel van het kleuterachtig denken bestaan. Als Piaget een langgerekt, smal glas gevuld met water toont en het

kind **ziet** dat het glas geheel leeggegoten wordt in een breed, maar laag glas, dan antwoordt het op de vraag: 'In welk glas zat méér water?', prompt: 'In het lange'.

Een soortgelijk antwoord krijgt men ook wanneer het kind gevraagd wordt naar aanleiding van kralensnoeren met **elk** vier kralen, die op het ene snoer dicht bijeen en op het andere ver van elkaar staan, waar de meeste kralen zijn. Hoogte, breedte en inhoud kan het kind in dit stadium niet aan. In het volgende stadium dat tussen het zevende en het elfde jaar valt, is het kind toe aan het **concreet operationeel** denken. Hij bereikt het denkniveau waarop hij zich noties kan vormen over de complexe relaties tussen inhoud, grootte, aantal en hoeveelheid, waarbij dan nog komt dat de omkeerbaarheid **(réversibilité)** hem niet meer vreemd is. Dit laatste blijkt uit het vermogen een handeling tot aan de oorsprong te kunnen nagaan en het verschijnsel te verklaren, maar dan wel in een concrete situatie, omdat het abstractievermogen dat leidt tot operationeel denken tout court, pas verschijnt op de gemiddelde leeftijd van 11 jaar. Piaget noemt dit denken **propositioneel,** hetgeen zeggen wil dat het kind overweg kan met logische proposities, die, uit de feiten afgeleid, getoetst kunnen worden aan andere ervaringen.

Het spel en de regels

Piaget heeft zich ook bezig gehouden met de opvattingen over regels en normen bij het spel. Er bleek o.a. dat naarmate het kind zich ontwikkelt, ook de normatieve instelling verandert. Regels blijken bij jonge kinderen tijdloos en onveranderlijk te zijn. Wijst men een kind er op, dat andere kinderen andere regels volgen, dan ziet het hier een afwijking van de RECHTE WEG in; dat andere kind is in hun oog een meelijwekkend of dom schepsel. We kennen de moeilijkheden van het kind dat na de verhuizing en de overplaatsing op een andere school, last heeft met de assimilatie en de accomodatie o.a. doordat hij de regels van het spel en de school nog niet kent. Maar wanneer rond het negende jaar het kind gaat inzien dat regels ergens vandaan komen, ziet hij de spelregels als het werk van een duistere regelontwerper die ze voor altijd heeft vastgesteld. Nog iets later worden kleine wijzigingen aanvaard, mits ieder het er mee eens is en ontstaan er enkele lokale grondregels. Tenslotte begrijpt het kind dat regels worden gemaakt met algemene instemming en slechts dienen om het gedrag en het doel van het spel op ordelijke wijze te laten verlopen. Deze ontwikkeling in de opvatting van spelregels loopt parallel met een ontwikkeling in de soort van spelen. We zien dat het competitieve spel toeneemt en de eenvoudig verlopende spelen

(Witte zwanen, zwarte zwanen) afnemen. Niettemin overheerst bij het kind tussen zes en elf jaar het zg. rituele en dwingende karakter van de regels in de immanente kwaliteiten van de spelen en spelletjes, in de weinig soepele uitspraken en in het conservatisme van de kinderlijke houding.

Wat is 'erg'?

Over de kinderlijke 'moraal' weet Piaget ons mee te delen dat het kind met zijn nog begrensd begrip van interne drijfveren het andere kind veel minder mild beoordeelt dan de meeste volwassenen dit doen. Het oordeelt, c.p. veroordeelt het andere kind op grond van de daad op zichzelf en neemt motieven en verzachtende omstandigheden niet of nauwelijks in zijn overwegingen op. (Overigens zijn inzichten als verzachtende omstandigheden op het gebied van de misdaad en de strafmaat nog maar zeer recente aanwinsten in de moderne maatschappij). Het kind beschouwt iemand die vijf borden breekt bij het afwassen door puur toevallige omstandigheden, meer laakbaar dan iemand die in een vlaag van woede één bord met opzet kapot gooit.

Uit dit beknopte overzicht moge blijken dat Piaget en zijn medewerkers als hoofddoel de bestudering van de stadia nastreefden die het kind op zijn weg naar de volwassenheid doorloopt. Hun onderzoek is a.h.w. een voortdurend toetsprocédé waarvan de resultaten op logisch-analytische wijze zijn weergegeven. Zij hebben echter niet getracht door experimenten na te gaan of onderwijs en instructie het bereiken van een bepaald niveau beïnvloeden, c.q. vervroegen.

Op dit punt heeft Piaget, ondanks de bewondering die men hem toedraagt om zijn methodiek (méthode clinique), zijn energie en vindingrijkheid van Amerikaanse, Britse en Nederlandse onderzoekers (Ph. Kohnstamm en M. J. Langeveld) kritiek moeten incasseren.

ALICO:

Wie nog iets te declareren heeft bij onze voormalige verzekeringsmaatschappij Alico in de Nassaustraat van vóór 1 december 1971 kan dit nog doen tot uiterlijk 31 oktober a.s. dus vóór 1 november 1972.

WIE? WIE? WIE?

Hebt u een collega die het extra goed doet in zijn of haar klas?

Bent u zelf soms zo'n collega?

Geeft zijn — haar — of uw naam door aan de P.D.C. i.o. (de heer G. Sertons, Wabistraat 15 of Arubaanse Pegagogische Academie) om ook anderen van uw successen te laten profiteren. (Ook) Onderwijzers zijn nooit te oud om te leren en te leren.

Heftige kritiek op Groningse Ledo-projekt

Sociale wereldoriëntatie: nieuwe zienswijze op onderwijs in geschiedenis en aardrijkskunde

Vraag aan een willekeurige Nederlander 1600 en het antwoord zal onvermijdelijk luiden 'Slag bij Nieuwpoort'. Dit even oude als iverbekende gegeven maakt deel uit van het huidige geschiedenisonderwijs. Een Groningse projektgroep betwijfelt de zinnigheid van het geschiedenisonderwijs zodat dat nu wordt onderwezen. Via een wetenschappelijk onderzoek dat in 1968 is begonnen en gepland staat tit '74 is men op zoek naar nieuwe wegen in het onderwijs. Het hoofdkwartier voor dit onderzoek dat onder de naam Ledo (leren door doen) wordt verricht, is gevestigd in het Instituut voor Onderwijskunde van de R.U. Groningen.

Supervisor is de direkteur van dit instituut, prof. dr. L. van Gelder. Hij wirdt bijgestaan door projektleider drs. Albert van den Berg, drs. L. Postma, drs. T. Bos, een aantal studenten-assistenten van verschillende studierichtingen en vier docentengroepen.

De financiering wirdt verzorgd door de Stichting voor Onderzoek van het Onderwijs die al meer dan een miljoen gulden in het projekt heeft geïnvesteerd. De begroting voor 1972/'73 geeft een benodigd bedrag aan van 775.524 gulden. Kritiek is er inmiddels genoeg op het projekt, maar voordat we daarop ingaan eerst uitleg over doelstellingen, werkwijze en achtergronden van het Ledo-projekt.

De start van het Ledo-projekt ligt in 1968. Aanleiding tot dit begin is de heersende twijfel over de zin van het geschiedenisonderwijs zoals dat nu wordt onderwezen. Men vraagt zich af of het nog wel mogelijk is dat leerlingen alle feiten en veldslagen, graven en kabinetten kennen van het jaar nul tot heden. Is het nog wel zinnig? Wat betekent eigenlijk historisch inzicht? Moet de actualiteit niet een even grote plaats op de school krijgen als het verleden? Op welke wijze speelt de levensbeschouwing mee in de belichting die men op het verleden richt?

Vanuit deze achtergrondvragen begint drs. Albert van den Berg een wetenschappelijk projekt voor een nieuw geschiedenisonderwijs. In de loop van de studie blijkt dat de vragen ten aanzien van het traditionele geschiedenisonderwijs leiden tot een totaal andere opvatting van de zin van het geschiedenisonderwijs als schoolvak. Men komt uit bij Sociale Wereldoriëntatie dat, het wordt uitdrukkelijk gesteld, geen vak is. Het doel van het projekt is tweedelig: men wil trachten een methodiek en organisatievorm voor leerplanontwikkeling te ontwerpen en als tweede een onderwijsleerpakket te ontwikkelen voor sociale wereldoriëntatie voor kinderen van 10 tot 14 jaar met als vertrekpunt het vak geschiedenis.

In '68 wordt onder supervisie van prof. Van Gelder een wetenschappelijke staf van medewerkers geformeerd. Tezamen vormen zij het Onderwijskundig Team dat bestaat uit een onderzoekgroep, een leerplangroep en een innovatiegroep. Men gaat zich richten op leerlingen van 10 tot 14 jaar, dus op de hoogste klas van de basisschool en de eerste klas van de volgende scholen. De Stichting voor Onderzoek van het Onderwijs (S.V.O.) neemt de financiering op zich.

In en rond ieder van de vier gebieden Heerenveen, Drachten, Coevorden en de stad Groningen worden tien scholen benaderd met de vraag of zij mee willen werken aan het Ledo-projekt. Bij de selectie van de scholen is het streven geweest een evenwichtige verdeling over schooltypen (basisonderwijs, l.b.o., l.a.v.o.) te bereiken. Een andere verdeling is gemaakt op grond van een evenwichtige keuze in bijzonder en openbaar onderwijs. Dit evenwicht is niet overal bereikt. Ongeveer 40 scholen nemen deel aan het projekt. Iedere school levert 1 docent en in totaal ontstaan er dan vier docentengroepen.

Conferenties

Deze vier groepen komen in november 1969 samen met universitaire medewerkers en een Centrale Docentengroep die op grond van bekendheid met de universitaire deelnemers als contact fungeert tussen universiteit en veld, bijeen in Witmarsum voor de startconferentie.

Hier wordt een begin gemaakt met de eerste fase van de opbouw van een leerpakket. Men houdt zich bezig met vragen als: welke doelen moeten worden gekozen, welke middelen zijn daarvoor geschikt en wat kunnen leerlingen van 11 tot 14 jaar in zich opnemen?

Na negen afzonderlijke discussies volgt in september 1970 een integratieconferentie waar een samenvatting wordt opgesteld van alle meningen en voorstellen over doelen en middelen.

> Een groot probleem dat in het onderwerp van stad en platteland aan de orde komt is de woningnood. Andere vragen die bij de leerlingen rijzen: Is er in 2060 nog platteland, waar kunnen kinderen in de stad nog spelen, waar kunnen we in een stad ontspanning zoeken en hoe komt het dat de stad zo dicht bevolkt is?

Op de besluitvormingsconferentie die in mei '72 plaatsvindt, wordt een keuze gemaakt voor doelen en maatstaven waaraan leerplan en leerstofpakket moeten voldoen. Na stemming wordt besloten dat de

leerplangroep kan beginnen met de constructie van de thema's: rijk en arm, arbeid en vrije tijd, oorlog en vrede. De deelnemers aan het projekt zijn mensen van verschillende levensbeschouwelijke en politieke overtuigingen. Zij hebben elkaar gevonden in het uitgangspunt dat ieder mens in zijn leven bezig is meer mens te worden (humaniseren) en dat ieder mens de uitdaging uit de hem omringende wereld leert ervaren en beantwoorden.

Sociale Wereldoriëntatie

Sociale Wereldoriëntatie houdt een totaal andere zienswijze in op het onderwijs in geschiedenis en aardrijkskunde. Men wil ermee bereiken dat de leerlingen zich oriënteren op de maatschappij. Zij moeten leren vragen te stellen op religieus, politiek, economisch en sociaal terrein. Door ze met deze terreinen te confronteren krijgen ze meer inzicht in zichzelf en zijn ze in staat meer mens te worden. De leerlingen moeten de problemen aanroeren, erover discussiëren en nadenken om zo te komen tot een beantwoording van hun vragen.

De Ledo-mensen willen af van het principe dat de school uitsluitend moet opleiden voor examens en diploma's. Men vindt dat het onderwijs meer moet gaan doen aan levenslange vorming, waardoor de mensen in staat zijn andere vragen te beantwoorden en uitdagingen aan te nemen dan alleen die voor hogere inkomens.

Onderwijsleerproces

Het onderwijsleerproces bestaat uit vijf fasen waarvan de volgorde niet strak hoeft te worden aangehouden. In de eerste fase wordt het onderwerp gekozen en een plan opgesteld waarin het onderwerp wordt verdeeld. De leerlingen die in groepjes samenwerken, want groepsonderwijs stimuleert, krijgen taken. Daarna komt de verwerving van informatie aan bod. Na deze verkennende tweede fase moeten er voorstellen voor antwoorden en oplossingen op tafel worden gelegd. De bedoeling van de vierde ronde is de gevormde mening aan anderen duidelijk te maken. In de afrondende laatste fase wordt nagegaan of de groep doelmatig heeft gewerkt, snel genoeg en of de taken goed verdeeld waren.

De deelnemers aan het Ledo-projekt menen dat door een samenvoeging van de vakken geschiedenis en aardrijkskunde tot sociale

wereldoriëntatie een samenhang wordt bereikt die nodig is om de leerlingen tot eigen inzicht en houding te laten komen.

Van de docenten wordt verwacht dat zij de leerlingen hiertoe in staat zullen stellen, ook al wijken hun opvattingen af van die van de leraar. De ouders en het schoolbestuur zullen moeten aanvaarden dat de leerling als doel van de sociale wereldoriëntatie persoonlijk verantwoordelijk is.

Kritiek

De eerste kritiek op het Ledo-projekt komt, wanneer drs. Bos, een van de projektieleiders, in nov. '71, prof. dr. I. Schöffer, hoogleraar in de vaderlandse geschiedenis te Leiden, benadert in het kader van het thema oorlog en vrede. Dit onderwerp moet vanuit vier punten belicht worden: de Cubaanse rakettencrisis, de Eerste Wereldoorlog, de Tachtigjarige Ooorlog en de huidige problematiek in Zuid-Afrika. Omdat de problemen teveel omvattend zijn, worden er zeven aspekten uitgekozen voor behandeling. Vanuit Groningen vraagt men prof. Schöffer om materiaal dat de vulling moet zijn van deze aspekten voor het voorbeeld van de Tachtigjarige Oorlog.

Het antwoord van de Leidse hoogleraar liegt er niet om. Hij is zo geschrokken van het projekt en de uitvoering dat hij zijn antwoordbrief aan Groningen ook toestuurt aan het tijdschrift van de Vereniging van Leraren Geschiedenis in Nederland (V.G.N.) 'Kleio'. Zijn bezwaren richten zich tegen de opzet en inhoud van het projekt en tegen het tijdstip. Prof. Schöffer over dat tijdstip: onderwijstechnisch bevindt zich het leervak geschiedenis bij het middelbaar onderwijs juist in een fase van experiment met nieuw ingevoerde vormen van onderwijs voor het vak en nieuwe eisen voor de examens, waarbij vóór alles nu tijd nodig is, tot waardering van het experiment en mogelijke aanpassing en mogelijke verbetering op grond van opgedane ervaring. Bovendien, aldus de Leidse hoogleraar, is het gewoon allemaal te moeilijk: Het is geen kind kwalijk te nemen wanneer het, door uw pakket geïnformeerd, denkt dat Cuba een provincie van Angola is. Willem van Oranje de Vrede van Versailles tekende en Castro nu in Pakistan aan het vechten is.

De supervisor van het Ledo-projekt, prof. Van Gelder, antwoordt in 'Kleio':

In zijn artikel stelt hij 'dat de historici in het projekt niet zoeken naar het ondergraven van het bestaansrecht van de wetenschappelijke beoefening der geschiedenis noch naar het ondergraven van ook door hen uiterst noodzakelijk geachte historisch-kritische scholing van alle leerlingen in de scholen voor basis- en voortgezet onderwijs. Er wordt in de hun toekomende vrijheid van onderzoek en experiment gezocht naar nieuwe, maatschappelijke, pedagogische en vakwetenschappelijke relevante mogelijkheden daarvoor'.

Trap onder de gordel

Tijdens de persbijeenkomst in mei waarop de interimnota van het Ledo-projekt werd gepresenteerd noemde V.G.N.-voorzitter drs. H. Ulrich het projekt een trap onder de gordel en manipulatie van schoolbesturen en ouders als men hen laat kiezen tussen het walhalla van

het Ledo en een voorbije methode van geschiedenisonderricht. Hij kantte zich tegen de brochure die door de historicus-journalist Jan Bank over de sociale wereldoriëntatie is geschreven. Dit is niet het beeld van het geschiedenisonderwijs in Nederland. Het vak geschiedenis is de laatste tien jaar sterk veranderd, aldus drs. Ulrich. Manipulatie en indoctrinatie, het waren veel gehoorde woorden op de bijeenkomst in Groningen. In de brochure geeft een van de deelnemers een duidelijk antwoord hierop: 'Het is nu juist de bedoeling om kritisch te leren denken. Het projekt heeft gefaald, wanneer kinderen pannen blijken te zijn waar je van alles in kan gieten'. De V.G.N.-voorzitter had echter het kriebelige gevoel dat er addertjes onder het gras zitten. 'Ledo wil door middel van het projekt een bepaalde maatschappij aan het kind opleggen. Maar dat zegt u niet, u speelt geen open spel'. Als voorbeeld van indoctrinatie wees drs. Ulrich op het feit dat in één van de thema's de auto wordt geïntroduceerd als een stinkend monster. Van den Berg gaf volmondig toe dat er concrete fouten zijn gemaakt bij de samenstelling van de projektmappen. Die zijn echter geïnventariseerd en uit de projektmappen verwijderd.

Bovenal, aldus de projektleider, hebben wij vertrouwen nodig. 'Wij willen persé geen indoctrinatie. Het kind moet de sociale problemen aanvatten en ingewijd worden in het probleemgebied via objectieve informatie'. Inmiddels heeft de sectie geschiedenis van de Academische Raad het Instituut voor Onderwijskunde geadviseerd de ontwikkeling van het Ledo-projekt te stoppen. De sectie spoort alle vakhistorici aan zich van enige medewerking aan het project zoals het zich nu aanbiedt te onthouden en, zo dit nodig mocht blijken, de voortgang ervan door individuele of groepsacties te doen stopzetten.

De sectie geschiedenis is van mening dat de doelstellingen van het projekt gezien de gehanteerde methoden niet verwezenlijkt kunnen worden. Immers verschillende wetenschappen worden in één pot vermengd en de voor een werkelijke wereldoriëntatie zo essentiële kaders van tijdsverloop, interne samenhang in tijd en ruimte, en specifiek algemeen menselijke vragen die op een bepaald moment buiten of boven de actualiteit liggen, blijven in de Ledo-leerpakketten buiten beschouwing. In deze pakketten, aldus nog steeds de sectie, worden onderwerpen uit het verleden en heden, uit eigen cultuurkring en andere cultuurkringen voor onderlinge vergelijking dooreen gehaald.

Door de medewerkers aan het projekt wordt aan jonge kinderen een inzicht en begrip, een kennis en intellectueel-geestelijke ontwikkeling toegedacht, die ze gezien de nieuwste pedagogische, psychologische en andragogische opvattingen nog lang niet kunnen bezitten, aldus de historici.

Intussen heeft projektleider Albert van den Berg het Groningse Instituut voor Onderwijskunde verlaten. Per 1 juni 1972 is hij benoemd tot 'directeur onderzoek en ontwikkeling' van het Kohnstamm-instituut voor Onderwijsresearch van de Universiteit Amsterdam. Ledo, in casu oorlog en vrede, heeft anders wel wat losgemaakt. Voorlopig meer oorlog dan vrede. De Ledo-deelnemers hebben hoe dan ook nog twee jaar experimenteerwerk voor de boeg.

Tentoonstelling 'teken 1972'

Beeldende vorming fundamenteel voor de opvoeding

'Het hier opgehangen werk zal hen uit de droom helpen, die weinig idee hebben welke inhoud de akten m.o. tekenen A en B en de akten NXI en Ns hebben'.
Met deze woorden opende de secretaris-generaal van het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen, mr. M. D. van Wolferen, op 5 juli 1972 de tentoonstelling, die was ingericht in de hal van het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen aan de Nieuwe Uitleg 1 in Den Haag. De expositie 'teken 1972' is tot half augustus op werkdagen tijdens kantooruren gratis toegankelijk.

De tentoonstelling, is samengesteld uit een selectie van werkstukken van examenkandidaten van de lerarenopleidingen tekenen m.o. en textiele werkvormen (akten Ns en NXI). De examenkandidaten zijn afkomstig van de kunstakademies uit Arnhem, Den Haag, Tilburg, de Akademie Minerva uit Groningen, de Rietveld Akademie uit Amsterdam en de akademie 'De Driesprong' uit Haarlem. Minister van onderwijs en wetenschappen, mr. C. van Veen, die samen met de leiding van het departement de kunst een warm hart toedraagt, betreurde het niet bij de opening van de expositie aanwezig te kunnen zijn. Zijn aanwezigheid was vereist in de ministerraad. Het initiatief voor deze tentoonstelling ging uit van de rijksinspecteurs Meilink (AVO-VWO) en Keuzenkamp (Beeldende Kunsten) en de voorzitster van de Algemene Vereniging van Docenten in de Naaldvakken, mevrouw J. M. Eversen.

Brede creativiteit

'De docenten in de vakken tekenen en textiele werkvormen moeten over een brede scala van mogelijkheden kunnen beschikken, om hun toekomstige leerlingen op het gebied van de beeldende vorming te kunnen begeleiden. Een brede creativiteit in het beeldende vlak is voor hen belangrijker dan een eenzijdige specialisatie', aldus de heer Van Wolferen, die ook de studie van de kunst- en kultuurgeschiedenis en de pedagogische-didaktische voorbereiding binnen de opleiding noemde. De uitdrukking brede creativiteit was zeker van toepassing op de tentoongestelde stukken. De akademies hebben voor wat betreft de m.o.-opleidingen o.a. waterverf- en figuurstudies, letterschriften, stillevenkomposities en toepassingen van technieken afgestaan. De werken, die de opleidingen voor de akten NXI en Na hebben afgestaan, bestaan uit weef- en haakwerk, dessinontwerpen, modeontwerpen, ruimtelijke vormen, Zaans stikwerk en kolossale tapisserieën.

Uitbreiding experiment

De secretaris-generaal merkte verder op, dat in het kader van de nieuwe lerarenopleiding ook de lerarenopleidingen voor de kunstzinnige akten meer de pedagogische-didaktische voorbereiding ter hand zullen moeten nemen. 'Het zal een omzichtig beleid vergen, alvorens de nieuwe lerarenopleidingen, voor de kunstzinnige vakken,

een overtuigende oplossing zullen kunnen vinden voor vormen van samenwerking en overleg met het wetenschappelijk onderwijs, kunstvakonderwijs en het beroepsonderwijs', aldus de secretaris-generaal. Bijzonder verheugd was hij over het feit dat op het ogenblik 80 Mavo- en Havo-scholen deelnemen aan het experiment-eindexamen in de vakken tekenen, handvaardigheid, textiele werkvormen en muziek. Ook hebben diverse VWO-scholen inmiddels aanvragen ingediend voor deelname aan het experiment. De secretaris-generaal verklaarde dan ook dat het experiment niet beperkt moet blijven tot voornoemde schooltypen. 'De musische sektor breidt zich buitenschools sterk uit en als beeldende vorming een fundamenteel onderdeel van de opvoeding is, dan moet hieraan relevante aandacht worden besteed. Bij de keuze van het vakkenpakket voor de examens zal steeds meer rekening moeten worden gehouden met een evenwichtige opbouw hiervan' vervolgde de heer Van Wolferen, die in zijn slotwoord de hoop uitsprak dat de geëxposeerde stukken van invloed zullen zijn op het ontstaan van een juiste meningsvorming over de zojuist door hem geschetste problemen.

Op 28 september a.s. wordt er door het hoofdbestuur een avond georganiseerd voor de nieuwe leden; die leden dus die ingaande het schooljaar 1972/1973 lid zijn geworden.

Deze bijeenkomst is bedoeld voor zowel de leden die pas zijn uitgekomen als voor degenen die lokaal zijn aangenomen.

Het is niet de bedoeling er een feestavond van te maken maar evenmin wil het hoofdbestuur een stugge zakelijke vergadering. De bedoeling is wel om in een ongedwongen sfeer de nieuwe leden kennis te laten maken met de VLA. De betrokken leden hebben inmiddels een persoonlijke uitnodiging ontvangen.

Mochten er onverhoopt toch nog leden gepasseerd zijn, dan even een berichtje graag, hetzij direct hetzij via de contactpersonen.

EXCUSES

In de rubriek „Hebt u ook.." in het augustusnummer is een storende fout geslopen. Het vierde punt kondigt n.l. een trio aan en daarvan is de naam van de heer Strick weggevallen. Velen van u zullen er overheen gelezen hebben net als uw corrector omdat men als het ware dit trio in een adem noemt, zelfs al ontbreekt er een naam. Niettemin onze excuses aan de heer Strick.

Hebt U ook . . . . .

gehoord dat de korting voor VLA-leden bij de firma Mansur is teruggebracht van 10% naar 5%?

al eens nagedacht over een nuttige vrijetijdsbesteding als redacteur, redactrice, medewerker, free-lance journalist enz. enz. van uw eigen lijfblad Vorm?

zich gerealiseerd dat u niet behoeft te wachten tot de inzenddatum als u een artikel voor Vorm hebt?

gedacht dat de gedeputeerden gaan aftreden?

zich bezorgd gemaakt dat de bezoldigingsregeling dan wel weer de dupe zal worden?

gehoord dat het rekenexperiment op de basisschool als een nachtkaars is uitgegaan?

gemerkt dat men daar niet onverdeeld verdrietig om is?

gelezen dat het Papiamento-experiment ook gestopt is?

ontdekt dat er weer een sterrit in de lucht — of liever op de weg — zit?

gehoord dat de volkstelling niet het verwachte resultaat heeft opgeleverd?

gehoord dat er verschillende leerkrachten rondlopen zonder akte van benoeming?

het Fesina-congres gemist? Wij ook, jammer genoeg, want de drie leden van het hoofdbestuur waren zeer enthousiast.

net als wij, het voornemen gemaakt om het derde congres in elk geval bij te wonen?

gehoord dat er in het Fesina-bestuur ook drie zeer resolute dames zitting hebben genomen?

gehoord dat er o.m. ook de positie van de vrouw in een werkgroep besproken is?

besloten om iets naders te weten te komen over dit congres? Bij de secretaris van de VLA ligt een hele map met interessante gegevens hierover.

veel van wat in deze Vorm staat al gelezen in de door ons hoofdbestuur eigenhandig uitgegeven „Tussenvorm"?

